

سرشناسه:	فناپی اشکوری، محمد،
عنوان و نام پدیدآور:	درآمدی بر تاریخ فلسفه غرب/ تألیف محمد فناپی اشکوری.
مشخصات نشر:	قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	ج ۱.
فرونت:	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)؛ ۹۵۴. فلسفه؛ ۱۱۹.
شابک:	۹۷۸۹۶۰۰۴۱۱۷۳۵۰۰ ج ۱.
وضعیت فهرست نویسی:	فیا.
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	نمایه.
مندرجات:	ج ۱. یونان و روم.
موضوع:	فیلسوفان اروپایی — سرگذشت نامه.
موضوع:	فلسفه اروپایی — تاریخ.
موضوع:	فیلسوفان قدیم.
موضوع:	فلسفه — تاریخ.
شناسه افزوده:	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
رده بندی کنگره:	B۱۰۴/ف۹د۴
رده بندی دیوبی:	۱۰۹/۲
شماره کتاب شناسی ملی:	۲۶۹۶۷۰۳

درآمدی بر تاریخ فلسفه غرب

جلد نخست: یونان و روم

تألیف

دکتر محمد فنایی اشکوری

عضو هیئت علمی گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۳۹۱

شماره ردیف ۹۵۴
شماره موضوعی فلسفه - ۱۱۹
۱۳۹۱ - ۰۶

■ درآمدی بر تاریخ فلسفه غرب

- مؤلف: محمد فناپی اشکوری
- ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه
- چاپ: نگارش
- نوبت و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۹۱
- شمارگان: ۱۰۰۰
- قیمت: ۵۰۰۰ تومان

● دفتر مرکزی: قبه خیابان شهید کوی ممتاز، پلاک ۳۸
تلفن و شماره: ۷۷۴۳۳۲۶-۲۵۱

● شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قبه پلوارلین، پلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
تلفن: ۲۱۱۳۶۲۹-۲۵۱

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۱-۷۳۵-۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۳ مقدمه معاونت پژوهش

۱۷ سخنی با خواننده

فصل اول: فلسفه چیست؟

۲۸ پرسش‌ها

فصل دوم: چیستی و چرایی تاریخ فلسفه

۳۷ پرسش‌ها

فصل سوم: فکر و فرهنگ در یونان باستان

۴۲ هومر

۴۵ هسیودوس

۴۶ آیین اورفئوسی

۵۰ پرسش‌ها

فصل چهارم: پیدایی فلسفه

۵۳ نحوه نگارش فیلسوفان

۵۶ پرسش‌ها

فصل پنجم: فیلسوفان ایونی

۵۷	طالس ملطی
۵۹	آناکسیماندر
۶۲	آناکسیمنس
۶۶	سیمای کلی مکتب ملطی
۶۷	پرسش‌ها

فصل ششم: فیثاغورس

۷۱	ریاضیات
۷۶	جهان‌شناسی فیثاغوری
۷۷	دین فیثاغوری
۸۱	پیروان و همفکران فیثاغورس
۸۲	پرسش‌ها

فصل هفتم: هراکلیتوس

۸۵	لوگوس؛ مبنا و چهارچوب
۸۶	وحدت هستی
۸۷	تضاد
۸۸	حرکت
۸۹	آتش
۹۱	خدا
۹۲	حریق بزرگ جهانی
۹۳	پرسش‌ها

فصل هشتم: کسنوفانس

۱۰۰	پرسش‌ها
-----	---------

فصل نهم: پارمنیدس

۱۰۲.....	معرفت‌شناسی
۱۰۴.....	هستی‌شناسی
۱۱۲.....	ملیسوس
۱۱۴.....	پرسش‌ها

فصل دهم: زنون

۱۱۷.....	در نفی کثرت
۱۱۹.....	در نفی مکان
۱۱۹.....	در نفی حرکت
۱۲۳.....	نقد استدلال‌های زنون
۱۲۴.....	مباحثه ابوریحان و ابن‌سینا دربارهٔ شیء زنون
۱۲۶.....	دیدگاه ملاصدرا به تقریر شهید مطهری
۱۲۷.....	پرسش‌ها

فصل یازدهم: امپدوکلس

۱۳۱.....	هستی‌شناسی
۱۳۱.....	عناصر چهارگانه
۱۳۲.....	مهر و کین
۱۳۲.....	ادوار عالم
۱۳۴.....	شناخت و راه آن
۱۳۴.....	گرایش‌های دینی و عرفانی
۱۳۶.....	پرسش‌ها

فصل دوازدهم: آناکساگوراس

۱۳۸.....	معرفت‌شناسی
----------	-------------

عناصر بی‌شمار هستی.....	۱۳۸
عقل (نوس).....	۱۴۰
آرخلاتوس.....	۱۴۲
پرسش‌ها.....	۱۴۳

فصل سیزدهم: مکتب اتمیان

لوکیپوس.....	۱۴۵
دموکریتوس.....	۱۴۸
نظریه اتمی.....	۱۴۹
احساس و معرفت.....	۱۵۰
اخلاق.....	۱۵۱
نقد و بررسی.....	۱۵۲
پرسش‌ها.....	۱۵۳

فصل چهاردهم: سوفسطاییان

علل و زمینه‌های پیدایش سوفیسم.....	۱۵۷
پروتاگوراس.....	۱۵۸
گورگیاس.....	۱۶۳
بایان سخن درباره سوفسطاییان.....	۱۶۸
پرسش‌ها.....	۱۷۰

فصل پانزدهم: سقراط

حیات سقراط.....	۱۷۱
حکمت سقراطی.....	۱۷۴
دیالکتیک سقراطی.....	۱۷۶
استقرا و تعریف.....	۱۷۸

۱۸۰	 معرفت و فضیلت
۱۸۴	 سقراط؛ مدافع حقیقت و شهید حکمت
۱۸۷	 پرسش‌ها

فصل شانزدهم: افلاطون (۴۲۸-۳۴۷ پ.م)

۱۸۹	 زندگی افلاطون
۱۹۱	 اهمیت افلاطون
۱۹۳	 معرفت‌شناسی افلاطونی
۱۹۶	 نظریهٔ مثل
۲۰۱	 جایگاه ریاضیات
۲۰۲	 غار افلاطون
۲۰۳	 ملاحظات
۲۰۹	 معرفه‌النفس
۲۱۰	 وجود نفس
۲۱۱	 اجزا یا ابعاد نفس
۲۱۲	 بقای نفس
۲۱۳	 ادلهٔ خلود نفس
۲۱۷	 نظریهٔ اخلاقی افلاطون
۲۲۲	 ملاحظات
۲۲۳	 آکادمی افلاطون
۲۲۴	 پرسش‌ها

فصل هفدهم: ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ پ.م)

۲۲۷	 زندگی ارسطو
۲۲۹	 تقسیم‌بندی علوم

۲۳۰	 منطق
۲۳۰	 مقولات یا مفاهیم
۲۳۱	 تعریف
۲۳۲	 استنتاج
۲۳۳	 مابعدالطبیعه
۲۳۵	 ماده و صورت
۲۳۶	 قوه و فعل و حرکت
۲۳۸	 علل اربعه
۲۴۰	 محرک اول
۲۴۱	 علم النفس
۲۴۳	 حس مشترک
۲۴۵	 عقل
۲۴۶	 اخلاق
۲۴۷	 سعادت؛ غایت قصوا
۲۴۹	 حد وسط
۲۵۰	 عناصر عمل اخلاقی
۲۵۲	 ملاحظات
۲۵۴	 هنر و زیبایی
۲۵۶	 پرسش‌ها

فصل هجدهم: فلسفه پس از ارسطو

۲۵۷	 لوكيوم
۲۵۹	 دوره هلنيزم
۲۵۹	 کليان

فهرست مطالب * ۱۱

۲۶۱.....	روایان
۲۶۸.....	ملاحظات
۲۶۹.....	فلسفه اپیکوری
۲۷۳.....	شکاگان
۲۷۵.....	ملاحظات
۲۷۶.....	پرسش‌ها

فصل نوزدهم: فلسفه نوافلاطونی

۲۷۷.....	زمینه‌های ظهور فلسفه نوافلاطونی
۲۷۸.....	فیلون یهودی
۲۸۰.....	فلوطين
۲۸۲.....	وحدت و کثرت
۲۸۵.....	انسان‌شناسی
۲۸۷.....	نگاهی کلی به فلسفه فلوطين
۲۸۹.....	فروریوس
۲۹۴.....	پرسش‌ها

فصل بیستم: مروری بر اندیشه سیاسی در یونان و روم

۲۹۵.....	سیاست در یونان و روم
۲۹۶.....	افلاطون
۲۹۹.....	ارسطو و سیاست
۳۰۳.....	اندیشه‌های سیاسی روایان و اپیکوریان
۳۰۴.....	سیسرو، سنکا و پانتیوس
۳۰۶.....	پایان سخن
۳۰۷.....	پرسش‌ها

۱۲ درآمدی بر تاریخ فلسفه غرب (جلد نخست: یونان و روم)

۳۰۹ منابع

۳۰۹ فارسی

۳۱۱ لاتین

۳۱۳ نمایه‌ها

www.ketab.ir

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جانها که در راه آن نیاخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نسیخته اند. چه تلخ واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگرسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام دار کوشش های خالصانه و پایان ناپذیر حقیقت جوئیانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته اند، و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به ویژه اسلام و پیامبر اکرم ﷺ و جانشینان برحق و گرامی او ﷺ، برجسته ترین است.

دانشمندان نام آور شیعه رسالت خطیر و بی نظیر خویش را بهره گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده ها سوده و جانها فرسوده اند. اکنون در عصر

بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشارِ فزون از شمارِ آثارِ نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی، تلاش‌های دانشمندان این مرز و بوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آن گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان به ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از میانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این روی، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازماندهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی * در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مد ظله العالی» از آغاز تأسیس بر اساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم شده از سوی حضرت آیت‌الله

محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو تاریخ فلسفه غرب که با تلاش پژوهشگر ارجمند جناب آقای دکتر محمد فنایی اشکوری تألیف شده است. هدف اصلی نویسنده ارائه متنی آرازشی برای دانش پژوهان نیمه‌حضور است. معاونت پژوهش از مؤلف محترم و حاجت‌آورد سلام آقایان دکتر احمد احمدی، دکتر یارعلی کرد فیروزجایی و دکتر سیدعلی طاهری بسم‌آبادی که با مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای آن افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند منان خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)